MTK Keski-Pohjanmaa
Pitkänsillankatu 20 C B8
67100 KOKKOLA

ASIANTUNTIJALAUSUNTO
5.2.2026

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Asiantuntijalausunto koskien valtioneuvoston selvitystä Maatalouden sukupolvenvaihdosstrategiasta (E 104/2025 vp)

Kiitän mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa seuraavaa.

Maatalouden sukupolvenvaihdosstrategian ja Suomen lähtökohdat

Euroopan komission lokakuussa 2025 esittämä maatalouden sukupolvenvaihdosstrategia muodostaa merkittävän uudistuskokonaisuuden, jonka tavoitteena on kaksinkertaistaa nuorten viljelijöiden osuus EU:ssa 12 prosentista 24 prosenttiin vuoteen 2040 mennessä. Strategia korostaa kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa nuorten viljelijöiden asemaa vahvistetaan rahoituksen, osaamisen, maan saatavuuden ja elinvoimaisen maaseutuympäristön kautta.

Suomi pitää komission strategiaa tervetulleena ja näkee sen pitkälti linjassa kansallisten tarpeiden kanssa. Suomi tukee erityisesti rahoituksen saatavuuden parantamista, investointien tukemista, osaamisen vahvistamista sekä alueellisten olosuhteiden huomioimista. Samalla Suomi korostaa, että sukupolvenvaihdosten edistäminen edellyttää uudistuksia sekä nuorten että luopujien suuntaan.

CAP-rahoituksen 6 % korvamerkintä ja sen mahdollisuudet Suomessa

Komission ehdottama 6 % korvamerkintä CAP-rahoituksessa nuorten ja sukupolvenvaihdosten tukemiseen tarkoittaisi Suomessa nousua käytettävissä oleviin varoihin. Tämä tarjoaa poikkeuksellisen mahdollisuuden kehittää nuorten viljelijöiden tukijärjestelmää, jolla voidaan edistää sukupolvenvaihdoksia, parantaa nuorten maatalousyritysten maksuvalmiutta pitkällä aikavälillä ja tukea maatilojen kehittämistä.

Korvamerkintä antaa lisäksi mahdollisuuden suunnitella kokonaisuutta, jossa toimenpiteitä kohdennetaan tasapainoisesti ja vaikuttavasti sekä nuorten tukemiseen että luopumisen edistämiseen. Näin varmistetaan, että

MTK Keski-Pohjanmaa
Pitkänsillankatu 20 C B8
67100 KOKKOLA

sukupolvenvaihdosprosessissa huomioidaan tukijärjestelmän näkökulmasta eri osapuolet, kun toimenpiteet täydentävät toisiaan.

Keskeiset huomiot maatalouden sukupolvenvaihdosstrategiasta

1. Nuorten pinta-alaperusteinen tulotuki uudistettava pitkäjänteisemmäksi

Tavoitteena on helpottaa nuorten maatalousyritysten maksuvalmiuteen kohdistuvia haasteita, joka nykyjärjestelmässä korostuu kuudentena vuonna aloittamisen jälkeen.

Nuorten tulotukea on tarpeen maksaa aloituksesta kauemmin, esimerkiksi kun viljelijä täyttää 40 vuotta, mutta vähintään kaksi vuotta kauemmin kuin nykyisin. Toimenpiteen budjetoinnissa voidaan hyödyntää jopa yksikkötukitason laskemista, jos se mahdollistaa entistä pidemmän tuen maksuajan.

Ehdotus tukee komission tavoitetta taloudellisesta kestävyydestä.

2. Aloitustuen korotus

Tavoitteena on vähentää nuorten maatalousyrittäjien aloitusvaiheen riippuvuutta lyhytaikaisen käyttöpääomaluoton tarpeesta, jolla usein vahvistetaan kassaa.

Aloitustuen korotuksessa on huomioitava aiemmin poistetun aloitustuen porrastuksen vaikutukset ja siirtymä yhteen yrittäjätulovaatimuksen tasoon. Yrittäjätulovaatimuksen tulee olla oikeasuhtainen myönnetyn avustuksen kanssa. Kannustinta pienempimuotoiseen ja vähäriskisempään aloittamiseen voisi katsoa esimerkiksi nykyistä maatalouden kokeilutukea laajentamalla.

3. Investointituen korotusten pidentäminen

Tavoite on edistää maatalousyritysten kestävää taloudellista kehittymistä, tuoda pitkäjänteisyyttä investointien suunnitteluun, sekä ehkäistä investointien liiallista kasautumista aivan ensimmäisille aloitusvuosille.

Investointituen nuorten maatalousyrittäjien korotuksen pidentäminen tarkoittaisi korotuksen maksamista nykyistä seitsemää vuotta kauemmin. Ajan pidentäminen esimerkiksi vähintään kymmeneen vuoteen olisi oikea suunta tarvittavalle tuelle kohti maatalousyritysten vakaata ja pitkäjänteisetä kehittämisestä, jolloin myös nuoren maatalousyrityksen maksuvalmiutta voidaan parantaa.

4. Vakuuksien vahvistaminen ja joustavoittaminen

Komissio korostaa EIP-rahoituksen hyödyntämistä takausjärjestelmissä. Sekä sukupolvenvaihdosten että investointien rahoituksen haasteena on **vakuusvaje.**

MTK Keski-Pohjanmaa
Pitkänsillankatu 20 C B8
67100 KOKKOLA

Tavoitteena tulee olla, että Suomi varmistaa valtiontakausten olevan aidosti käytettävissä **ensisijaisena vakuutena**. Toiseksi tulee edistää EIP:n tarjoamaa mahdollisuutta erityisesti takauksina eikä lainana.

5. Omistusmuotojen neutraliteetin turvaaminen

Komission strategia korostaa joustavuutta ja erilaisten mallien arvostusta, joten neutraliteetin varmistaminen on välttämätöntä.

Uudella ohjelmakaudella tavoitteena tulee olla, että kaikkien maatalousyritysten omistusmuotojen tulee olla yhdenvertaisia tukien näkökulmasta. Tämä koskee etenkin maatalousyhtymiä sekä osakeyhtiöitä.

4. Luopumiseen liittyvät toimet

Komission strategia nostaa esiin luopumisen tukemisen ja perustulotuen rajaamisen eläkeiän ylittäneiltä vuoteen 2032 mennessä. Tämä on oikeansuuntainen askel, ja Suomi suhtautuu siihen myönteisesti.

Tavoitteena on oltava taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävät sukupolvenvaihdokset, joissa sekä jatkaja että luopuja tulevat huomioiduiksi.

On tarpeen, että Suomessa käynnistetään valmistelu uuden luopumistuen kaltaisesta mallista.

5. Lomitusjärjestelmä ja hyvinvoinnin tukeminen

Komission tunnustus Suomen lomitusjärjestelmän toimivuudesta on tärkeä.

Tavoitteena on oltava, että nykyiseen lomitusjärjestelmään ei kohdistu EU-ohjausta, joka muuttaisi kansallista toimeenpanon ja rahoituksen mallia. Lomitus on keskeinen osa viljelijöiden työhyvinvointia sekä sosiaaliturvaa, ja on perusteltua säilyttää se nykyisellään.

6. Perheiden ulkopuoliset omistajavaihdokset

Tilan ulkopuolisten jatkajien huomiointi nousee maatalouden sukupolvenvaihdosstrategiassa esiin.

Tavoitteena tulee olla toimintamalli, jossa maatalousyrityksiin, joista ei löydy perheen sisäisiä jatkajia, tavoitettaisiin uusia nuoria maatalousyrittäjiä.

Suomessa on tarpeen lähteä kehittämään esimerkiksi Irlannin Land Mobility Service -tyyppistä toimintaa yhdessä sidosryhmien kanssa. Perheen ulkopuolisten kauppojen taloudellisen onnistumisen kulmakivi on riittävät **vakuudet.**

MTK Keski-Pohjanmaa
Pitkänsillankatu 20 C B8
67100 KOKKOLA

7. Nuorten osallistaminen

Strategian mukainen nuorten systemaattinen osallistaminen tulee ottaa vakavasti myös kansallisella tasolla. Osallistaminen on tehokas tapa varmistaa toimenpiteiden oikeat yksityiskohdat sekä kohdistuminen.

Tavoitteena tulee olla laadukas vuoropuhelu sekä yhteistyö nuorten maatalousyrittäjien kanssa. Tämä onnistuu hyödyntämällä valmistelutyössä MTK:n maaseutunuorten valtakunnallista sekä alueellisia valiokuntia.

8. Osaamisen vahvistaminen

Yrittäjäosaaminen on osa tulevaisuuden maatalousyritysten menestystä. Se on tutkitusti yksi tärkeimmistä menestystekijöistä.

Tavoitteena koko järjestelmässä tulee olla osaamisen vahvistaminen.

Tämä tarkoittaa osaamisvaatimusten tarkastelua yhdessä nuorten maatalousyrittäjien sekä sidosryhmien kanssa. Riittävät osaamisvaatimukset palvelevat maatalouden kannattavuuskehitystä tilatasolta sektoritasolla saakka.

Lopuksi

Komission sukupolvenvaihdosstrategia tarjoaa Suomelle mahdollisuuden uudistaa tukijärjestelmää tavalla, joka tukee sekä nuorten yrittäjien taloudellista kestävyyttä että koko maataloussektorin pitkän aikavälin elinvoimaa. Tämän mahdollisuuden hyödyntäminen edellyttää kansallisesti rohkeita, vaikuttavia ja hyvin kohdennettuja toimia, jotka on valmisteltu yhdessä nuorten maatalousyrittäjien kanssa.

Vetelissä
6.2.2026

Niko Hyppönen
Kenttäpäällikkö
MTK Keski-Pohjanmaa